

Διερεύνηση της Ποιότητας Ζωής Οστεοαρθρικών Ασθενών μετά από AMIS: Αξιολόγηση με την ελληνική έκδοση του International Hip Outcome Tool

Σοφία Στάση¹, Γεώργιος Παπαθανασίου¹, Παρασκευή Φραντζεσκάκη¹, Γεώργιος Α. Μαχαιράς^{1,2}

¹ Εργαστήριο Νευρομυϊκής και Καρδιαγγειακής Μελέτης της Κίνησης, Τμήμα Φυσικοθεραπείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Αθήνα

² 4^η Ορθοπαιδική Κλινική, Γενικό Νοσοκομείο Αττικής «ΚΑΤ», Αθήνα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οστεοαρθρίτιδα (ΟΑ) αποτελεί κύρια αιτία χρόνιας ανικανότητας.^[1] Τα τελευταία χρόνια, η σημασία της συνολικής λειτουργικής βελτίωσης του ασθενούς έχει αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία στη θεραπεία της ΟΑ. Η διεξοδική αξιολόγηση των ασθενών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή του πλέον αποτελεσματικού σχεδιασμού θεραπείας και συμβάλλει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για συντηρητική αντιμετώπιση ή χειρουργική επέμβαση.^[2]

Η αυξανόμενη ανάγκη για τεκμηριωμένη παρέμβαση και αντιμετώπιση απαιτεί τη χρήση αξιόπιστων και έγκυρων μέσων ως εργαλεία αξιολόγησης, έτσι ώστε να παρέχουν αντικειμενικά, περιγραφικά, ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα της κατάστασης της υγείας του ασθενούς.^{[3],[4]} Το ερωτηματολόγιο International Hip Outcome Tool - 12 ερωτημάτων (iHOT12)^[2] αποτελεί ένα εξειδικευμένο ερωτηματολόγιο της άρθρωσης του ισχίου, το οποίο αξιολογεί τον βαθμό που επηρεάζονται η αυτονομία και η αυτοεξυπηρέτηση του ασθενούς δηλαδή η ποιότητα ζωής του, λόγω της πάσχουσας άρθρωσης.

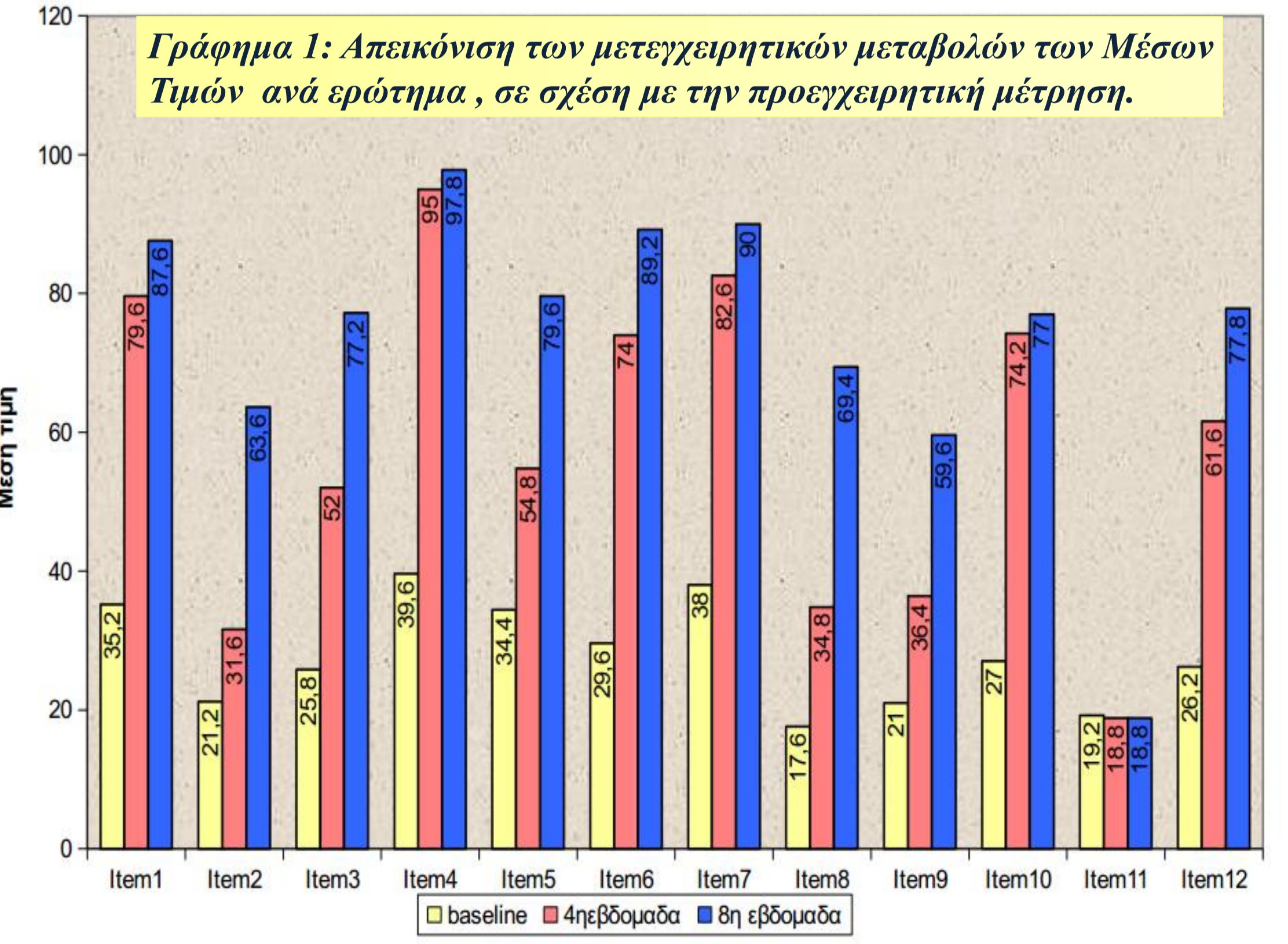
Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση της ανταπόκρισης στην θεραπεία (responsiveness), της ελληνικής έκδοσης του ερωτηματολογίου iHOT12 (iHOT12-Gr) μετά από χειρουργική επέμβαση ολικής αρθροπλαστικής ισχίου μέσω πρόσθιας προσπέλασης ελάχιστης επεμβατικότητας [anterior minimally invasive surgery, (AMIS)], σε ασθενείς με ΟΑ ισχίου.

ΥΛΙΚΟ & ΜΕΘΟΔΟΣ

Στην μελέτη εντάχθηκαν 25 ασθενείς (ηλικίας > 50 ετών), οι οποίοι υποβλήθηκαν σε AMIS. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων της ανταπόκρισης στη θεραπεία (responsiveness) του iHOT12-Gr πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του μοντέλου “One way repeated measures” προσδιορίζοντας την μέση τυπική ανταπόκριση [standardised response mean, (SRM)] μεταξύ της προεγχειρητικής βαθμολογίας και των μετεγχειρητικών βαθμολογιών της 4ης και της 8ης εβδομάδας. Οι τιμές SRM υπολογίστηκαν με την εξίσωση $SRM = \frac{Mean_{Postoperative} - Mean_{Preoperative}}{Standard\ deviation_{Postoperative-Preoperative}}$.^[5] Επιπλέον υπολογίστηκαν και τα εκατοστιαία ποσοστά (%) των μετεγχειρητικών μεταβολών κάθε ερωτήματος. Η τιμή $p < 0.05$ καθορίστηκε ως επίπεδο στατιστικά σημαντικής διαφοράς.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα κλινικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. Την 4η μετεγχειρητική εβδομάδα, η SRM ήταν 1.78, με την συνολική βαθμολογία του iHOT12-Gr να εμφανίζει στατιστικώς σημαντική διαφορά ($p < 0.05$), σε σχέση με την προεγχειρητική μέτρηση. Την 8η μετεγχειρητική εβδομάδα, η SRM ήταν 2.30, με την συνολική βαθμολογία του iHOT12-Gr να έχει στατιστικώς σημαντική διαφορά ($p < 0.05$) σε σχέση με την προεγχειρητική μέτρηση και ($p < 0.001$) σε σχέση με την 4η μετεγχειρητική εβδομάδα. (Πίνακας 2) Οι μετεγχειρητικές ποσοστιαίες μεταβολές ανά ερώτημα φαίνονται στον Πίνακα 3 και στο Γράφημα 1.

Πίνακας 2. Σύγκριση των αποτελεσμάτων του iHOT12-Gr κατά την περίοδο της παρέμβασης

	Προεγχειρητική Μέτρηση	4 ^η μετεγχειρητική εβδομάδα	8 ^η μετεγχειρητική εβδομάδα
	Mean ± S.D	Mean ± S.D	Mean ± S.D
iHOT12-Gr	27.34 ± 18.13	57.23 ± 11.72 ^a	73.66 ± 10.87 ^{a, b}
iHOT12-Gr	SRM*	1.78	2.30

* Standardised Response Mean (Μέση Τυπική Ανταπόκριση)
a : $p < 0,05$ vs προεγχειρητική μέτρηση, b: $p < 0,001$ vs 4^η μετεγχειρητική εβδομάδα

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σε όλες τις χρονικές στιγμές μέτρησης, οι τιμές SRM ήταν μεγαλύτερες από 0.8 -τιμή που καταδεικνύει μεγάλη ανταπόκριση στην θεραπεία.^{[5],[6]}, αποδεικνύοντας ότι το ερωτηματολόγιο iHOT12-Gr δείχνει εξαιρετική ανταπόκριση στις αλλαγές της ποιότητας ζωής ασθενών με ΟΑ, οι οποίοι υποβλήθηκαν σε AMIS. Η ανταπόκριση στη θεραπεία έχει διερευνηθεί στην Γερμανική και την Σουηδική έκδοση του ερωτηματολογίου iHOT12. Σε αυτές τις μελέτες χρησιμοποιήθηκαν διαφορετικοί δείκτες ανταπόκρισης και δεν μπορούν να συγκριθούν με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας. Ωστόσο, οι τιμές όλων των δεικτών ανταπόκρισης που χρησιμοποιήθηκαν, αποδεικνύουν ότι το iHOT12 εμφανίζει εξαιρετική ανταπόκριση στη θεραπεία, ανεξαρτήτως επιλεγμένου δείκτη/στατιστικής μεθόδου.^{[7],[8]}

Οι μεταβολές των συνολικών % ποσοστών των ερωτημάτων σε σύγκριση με την προεγχειρητική μέτρηση ήταν ιδιαίτερος υψηλές, με το μεγαλύτερο ποσοστό (294,3%) να σημειώνεται σε ερώτημα που αναφέρει την επίτευξη άρσης και διακράτησης παιδιών/εγγονιών. Η χαμηλότερη συνολική αύξηση (131,3%) παρατηρήθηκε σε ερώτημα που αναφέρει πόσο εργώδης είναι η διαχείριση βαριών αντικειμένων. Τα ευρήματα αυτά ενισχύουν τον ισχυρισμό πως η τεχνική AMIS διευκολύνει την γρήγορη αποκατάσταση και συντελεί στην ταχεία δυνατότητα συμμετοχής του ασθενούς σε οποιαδήποτε καθημερινή του δραστηριότητα. Μόνο σε ένα ερώτημα που αναφέρει τον προβληματισμό του ασθενούς για την επιθυμητή διατήρηση/βελτίωση του επιπέδου της φυσικής του κατάστασης, σημειώθηκε μικρή πτωτική μεταβολή, της τάξης της - 2%. Το εύρημα αυτό ίσως μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι ακόμη και έπειτα από την επιτυχία της επέμβασης, ο προβληματισμός των ασθενών ήταν έκδηλος για την βελτίωση του επιπέδου της φυσικής κατάστασης τους.

Το γεγονός πως η διερεύνηση της ανταπόκρισης στην θεραπεία του ερωτηματολογίου iHOT12Gr έγινε σε άτομα μεγάλης ηλικίας, αποτελεί περιορισμό της παρούσας μελέτης. Επομένως είναι αναγκαία, η διερεύνηση της ανταπόκρισης του ερωτηματολογίου και σε ασθενείς διαφορετικών ηλικιακών ομάδων και με άλλες παθολογίες της άρθρωσης του ισχίου, που αντιμετωπίζονται συντηρητικά ή χειρουργικά.

Πίνακας 3. Υπολογισμός των επί τοις εκατό (%) ποσοστιαίων μετεγχειρητικών μεταβολών ανά ερώτημα συγκριτικά με την προεγχειρητική μέτρηση

	Προεγχειρητική Μέτρηση ^a	4 ^η μετεγχειρητική εβδομάδα ^a	1η (%) Μεταβολή ^b	8 ^η μετεγχειρητική εβδομάδα ^a	2η (%) Μεταβολή ^c	Συνολική μεταβολή
Ερώτημα 1	35,2±23,07	79,6±17,97	+126,1%	87,6±17,63	+22,7%	+148,8%
Ερώτημα 2	21,2±14,38	31,6±18,68	+98,8%	63,6±11,39	+101,2%	+200%
Ερώτημα 3	25,8±17,11	52±13,27	+101,5%	77,2±14,58	+97,4%	+199,2%
Ερώτημα 4	39,6±24,91	95±9,13	+139,8%	97,8±8,18	+7,1%	+146,9%
Ερώτημα 5	34,4±18,55	54,8±15,96	+59,3%	79,6±15,67	+40,8%	+131,3%
Ερώτημα 6	29,6±11,02	74±10,82	+150%	89,2± 10,19	+51,3%	+201,3%
Ερώτημα 7	38±22,24	82,6±14,80	+117,3%	90±3,15	+19,5%	+136,8%
Ερώτημα 8	17,6± 12,69	34,8±14,89	+197,7%	69,4±10,22	+96,6%	+294,3%
Ερώτημα 9	21±18,76	36,4±17,37	+73,3%	59,6±18,79	+110,5%	+183,8%
Ερώτημα 10	27±17,89	74,2± 16,99	+174,8%	77±15,58	+10,3%	+185,1%
Ερώτημα 11	19,2±7,63	18,8±6,89	-2%	18,8±16,44	0%	-2%
Ερώτημα 12	26,2±10,42	61,6±15,76	+170,7%	77,8±9,76	+26,2%	+196,9%

^a Οι τιμές παρουσιάζονται σαν Μέση Τιμή ± Τυπική Απόκλιση
^b η εκατοστιαία (%) μεταβολή την 4η μετεγχειρητική εβδομάδα σε σχέση με την προεγχειρητική μέτρηση
^c η εκατοστιαία (%) μεταβολή την 8η μετεγχειρητική εβδομάδα σε σχέση με την 4η μετεγχειρητική εβδομάδα

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το ερωτηματολόγιο iHOT12-Gr μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην σύγχρονη ελληνική κλινική πρακτική για την καταμέτρηση των αλλαγών λόγω θεραπείας (responsiveness) στην ποιότητα ζωής ασθενών με οστεοαρθρίτιδα ισχίου που χειρουργούνται με την τεχνική AMIS.

Τα υψηλά ποσοστά των μετεγχειρητικών μεταβολών του iHOT12-Gr, οι οποίες σηματοδοτούν την βελτίωση των επιδόσεων στις καθημερινές δραστηριότητες του κάθε ασθενούς που χειρουργείται με την τεχνική AMIS, καταδεικνύουν πως η συγκεκριμένη τεχνική αποτελεί την ιδανική λύση για γρήγορη αποκατάσταση και ανάκαμψη των ασθενών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Arthritis Foundation®. Osteoarthritis fact sheet. 2008. Available at: http://www.arthritis.org/files/.../Osteoarthritis_fact_sheet.pdf
2. Griffin DR, Parsons N, Mohtadi NG, et al. A Short version of the International Hip Outcome Tool (iHOT-12) for use in routine clinical practice. *Arthroscopy*. 2012; 28(5):611–616.
3. Mohtadi NG, Griffin DR, Pedersen E, et al. The development and validation of a self-administrated quality-of-life outcome measure for young, active patients with symptomatic hip disease: The International Hip Outcome Tool (iHOT-33). *Arthroscopy: The Journal of Arthroscopic and Related Surgery*. 2012; 28(5):595–610.
4. Papathanasiou G, Stasi S, Oikonomou L, et al. Clinimetric Properties of WOMAC® Index in Greek Knee Osteoarthritis Patients: Comparisons with both Self-reported and Physical Performance Measures. *Rheumatol Int*. 2015; 35:115–123.
5. Liang M.H., Fossel A.H, Larson M.G. Comparisons of five health status instruments for orthopedic evaluation. *Medical Care*. 1990; 28:632–642.
6. Cohen J. *Statistical power analysis for the behavior sciences*. 2nd ed. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates;1988.
7. Baumann F, Popp D, Müller K, et al. Validation of a German version of the International Hip Outcome Tool 12 (iHOT12) according to the COSMIN checklist. *Health Qual of Life Outcomes*. 2016; 14:5–10.
8. Jónasson P, Baranto A, Karlsson J, et al. A standardised outcome measure of pain, symptoms and physical function in patients with hip and groin disability due to femoro-acetabular impingement: cross-cultural adaptation and validation of the international Hip Outcome Tool (iHOT12) in Swedish. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc*. 2014; 4:826–834.

Πίνακας 1. Δημογραφικά και κλινικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων (n=25)	
Ηλικία*	65.80 ± 8.25 (50-85)
Φύλο: Άνδρας/Γυναίκα [n(%)]	8 (32%) / 17 (68%)
Ύψος*	1.65 ± 0.08 (1.55-1.83)
Βάρος*	78.14 ± 15.57 (52-132)
Δείκτης Μάζας Σώματος*	28.07 ± 4.77 (17.4-45.6)
Επικρατές Κάτω Άκρο: Δεξί / Αριστερό [n(%)]	19 (76%) / 6 (24%)
Προσβεβλημένο Ισχίο: Δεξί / Αριστερό [n(%)]	14 (56%) / 11 (44%)
Νυχτερινός Πόνος: Όχι / Ναι [n(%)]	8 (32%) / 17(68%)
Πρωινή Δυσκαμψία: Όχι / Ναι [n(%)]	9 (36%) / 16(64%)
Βοήθημα Βάδισης: Όχι / Ναι [n(%)]	18 (72%) / 7(28%)
Ταξινόμηση Οστεοαρθρίτιδας Ισχίου κατά Kellgren-Lawrence: 1/2/3/4 [n(%)]	0 (0%) / 5 (20%) / 10 (40%) / 10 (40%)
Προεγχειρητική Συνολική Βαθμολογία της Ελληνικής Έκδοσης του International Hip Outcome Tool 12 (baseline)*	27.34 ± 18.13 (4,55 - 63,18)
*Μέση τιμή ± τυπική απόκλιση (ελάχιστη τιμή- μέγιστη τιμή)	